

Kapital'in ilk cildinin yayımlanmasının 150. yılındayız. Önemli bir kitaptır ama günümüz kapitalizmi hakkında da fazla bir şey öğrenemezsiniz. Kapitalizmin kimisi hafif kimisi oldukça ağır ekonomik bunalımlar yaşayacağını öngörür Kapital ve bu da tarih tarafından doğrulanmıştır. Kapitalistler dahil aksini savunan da yoktur...

Kapitalizm buhran demektir ama buradan buhranın aşılamayacağı sonucu çıkmaz. Kapitalizm bazen üretim araçlarını yenileyerek bazen de faşizmle buhranı aşmaya yönelir.

Bulunduğum ülkede yıllardan beri Kapital okuma grupları bulunuyor. Kapital'i nasıl okumalı? konulu kitaplar yayımlanıyor. Bazı aktivistler de, "Sosyalistiz ama bilimsel Kapital okuru değiliz" diyerek kendilerini bu gruplardan ayırıyorlar.

Kapital'i okumakla bir şey olmaz, anlatmak istedikleri budur.

Üç nedenle olmaz:

Birincisi; Kapital'in bütün ciltlerini iyice okumak, politik eylem anlamına gelmez. Her aklı başında kapitalist birinci cildi zaten okur.

İkincisi; Kapital'i okumak, kapitalizmin günümüzdeki işleyişini anlamak anlamına da gelmez. Soyut emek, somut emek, artı değer, kazanç, üretici olan ve olmayan sermaye, sermayenin dolaşım süreci, fiyat oluşumu gibi kavramları öğrenirsiniz ama bunlardan hareketle günümüz kapitalizmini anlayamazsınız.

Kapital ciltlerinin üzerine mesela Sweezy'nin **Tekelci Kapitalizm**'ini de okumanız gerekir. Tekelci kapitalizmde fiyat oluşumu Kapital'in yazıldığı serbest rekabetçi dönemden farklıdır.

Üçüncüsü; Kapital'deki öngörülerin ne oranda gerçek çıktıklarını inceleyen kitapları okumanız gerekir. Mesela Piketty, **21. Yüzyılda Kapital** adlı kitabında Marx'ın sermayenin kar oranının zamanla düşme eğilimi göstereceği saptamasının doğru olmadığını rakamlarla açıklar. Piketty'ye göre Marx teknolojik yenilenmeyi yeterince dikkate almadığı için böyle bir sonuca varmıştır.

Gramsci'nin Ekim devrimini "Kapital'e karşı devrim" olarak nitelendirmesi de bu nedenledir.

Kar oranının düşme eğiliminin kapitalizmin sonunu getireceği gibi bir düşünce Marx'ın söz konusu saptamasından doğmuştur.

Kapital'in ilk cildini mutlaka okuyun, gerisini okumasanız da olur. İkinci ve üçüncü ciltler yerine Marx'ın politik-sosyolojik kitaplarıyla birlikte tekeli kapitalizmi inceleyen çağdaş kitapların okunmasında yarar vardır.

Kapital'in yayımlanmasının 100. yıldönümünde ya da 1967 yılında Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nde Almanya Sosyalist Birlik Partisi Genel Sekreteri Walter Ulbricht önemli bir konuşma yapar. Ulbricht, sosyalizmin komünizmi hedeflemekle birlikte uzun sürecek ve ayrı iç yasallıkları olan bir sosyo-ekonomik sistem olduğunu savunur. Bunun diğer adı, sosyalizmle komünizmin ayrılmasıdır. Ulbricht, marksist sosyalizmin iki sistemin bir arada yaşamasını öngörmediğinden ve bunun önemli bir fark olduğundan söz etmez ama sözleri sosyalizmin 20. yüzyıl tarihini dikkate aldığını göstermektedir.

Parti yöneticileri marksizmden ayrıldığı gerekçesiyle Ulbricht'e karşı çıkarlar, araya SBKP girer ve Ulbricht üç yıl sonra görevden çekilmek zorunda kalır; pasif bir konuma atanır.

Yerine geçen Honecker inançlı bir marksist ama durumu idare etmekten başka becerisi bulunmayan bir kişidir.

1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılmasının üzerinden 28 yıl geçti. Almanya'da Ulbricht'in birkaç tane

kalın biyografisi yayımlandı. Ulbricht sosyalizmde teknik gelişme konusundaki görüşleriyle tanınıyordu ve SBKP Genel Sekreteri Brejnev ile ters düşüyordu.

DAC kısa tarihinde dört önemli isim bırakacaktı: romancı Anna Seghers, kimya profesörü Robert Havemann, Federal İstatistik Dairesi Başkanı Sigfried Behrenz ve Walter Ulbricht.

Havemann, sosyalist ülkelerdeki doğa bilimcilerinin diyalektik materyalizmi neden ciddiye almadıkları anlatan kitabın yazarıydı: **Dialektik ohne Dogma**.

Behrenz ise “Böyle devam edersek 25 yıl sonra çökeriz” demiş ve görevden alınmıştı.

Gerçekten de böyle olacaktı!

Önemli yapıtları kutsallaştırmamak gerekir.

Doğanın Diyalektiği Engels'in ölümünden sonra yayınlandı. Bernstein kitap basılmadan önce görüşünü almak için Albert Einstein'a gönderir. Einstein, “Kitapta fiziğin tarihi ve bugünkü sorunları hakkında dikkate alınabilecek bir belirleme bulunmadığını, yazar tarihsel bir kişilik olmasaydı basılmamasının daha iyi olacağını” söyler.

Kitabın önemli bir değeri yoktur ama yazarı nedeniyle basılması gerekmektedir ve basılır.

Havemann da kitabında bu kitaba referans verecek ve modern fizikten anlamayan marksist felsefecilerin Engels'in görüşlerine dayanarak doğa bilimcilerine yol göstermeye kalkmalarını eleştirecektir.

Her önemli yapıt zamanla şu veya bu oranda aşılr.

Yapıta saplanıp kalırsanız, sonrasıyla ilgili yapıtları okumazsanız, hayli geride kalmanız kaçınılmaz olur.